

Vlaams
Parlement

vergadering **C19**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 5 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de drugproblematiek in het onderwijs – 2784 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het onderhoud van basisscholen en de opvang in het basisonderwijs – 2798 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanpak van het hoge aantal pestdossiers in West-Vlaanderen – 2799 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vernieuwde bacheloropleiding Verpleegkunde – 2852 (2016-2017)	12
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het STEM-kader – 2918 (2016-2017)	14
VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het ontwikkelen van een visie op de toepassingsmogelijkheden van blockchaintechnologie in het onderwijs – 2968 (2016-2017)	19

**VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de drugproblematiek in het onderwijs
– 2784 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik heb deze vraag ingediend naar aanleiding van een krantenartikel dat deze zomer verscheen en waarin werd gewezen op het aantal processen-verbaal dat voor drugsgerelateerde feiten in, op of rond onze scholen werd opgemaakt tijdens de voorbije jaren. Er was weliswaar een lichte daling, maar men vermoedt wel dat het cijfer opnieuw zal stijgen.

Het gerechtelijk luik is niet de kern van mijn vraag, maar scholen worden wel geregeld met de drugproblematiek geconfronteerd, de ene school wellicht al wat meer dan de andere. Zowel met verboden middelen als de middelen die wel vrij verkrijgbaar zijn, worden scholen geregeld geconfronteerd.

Beschikt u naast de cijfers vermeld in mijn schriftelijke voorbereiding van deze vraag over het aantal uitgeschreven pv's over ander cijfermateriaal in verband met de drugproblematiek, eventueel per gebruikte drug, het aantal betrokken leerlingen en resultaten van drugspreventie? Zijn er ook cijfers beschikbaar over de drugproblematiek in het hoger onderwijs? Wanneer deze problematiek op school wordt vastgesteld, heeft dat ook een impact op de leerkrachten en directie. Is in een Vlaanderenbrede aanpak voorzien of verwacht men dat er per school een aanpak wordt uitgewerkt? Is er in ondersteuning voorzien voor de directies en leerkrachten vanuit het Departement Onderwijs? Indien niet, acht u dat wenselijk of kunnen er stappen in die richting worden ondernomen? Is daar in budgetten voor voorzien? Zijn er nascholingen of juridische ondersteuningsmomenten voor directies en leerkrachten die met de drugproblematiek te maken krijgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, cijfers over drugsgerelateerde incidenten, politie-interventies of strafmaatregelen in scholen worden door scholen of hogescholen niet aan ons gemeld. Ze moeten dat ook niet doen. Scholen en hogescholen stippelen zelf een drugsbeleid uit waarbij ze in eerste instantie inzetten op preventie, en indien nodig de politie inschakelen.

Het politiewerk wordt door de onderwijsdiensten niet opgevolgd, en dat is ook logisch. Bijgevolg kan ik uw vermoeden over de pv's niet bevestigen of ontkennen. Het zou kunnen dat u gelijk hebt, maar we kunnen dat niet terugvinden bij onze diensten.

Als ik kijk naar de resultaten van de jaarlijkse bevraging die de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) doet bij scholieren, dan blijkt dat jongeren voornamelijk cannabis gebruiken en niet zozeer de andere zwaardere middelen. Uit de bevraging van VAD blijkt ook dat er niet meteen een daling is in het aantal leerlingen dat drugs gebruikt, maar wel dat dit stabiliseert. Ongeveer 11 procent geeft aan in het voorbije schooljaar cannabis gebruikt te hebben.

U stelt terecht dat deze problematiek een impact heeft op de werking van de scholen. Daarom ondersteunt de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) scholen met werkbare methodieken waarmee ze aan de slag kunnen. Zo is er 'drugsbeleid op school' (DOS) en 'Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school'. Er worden hierrond ook vooringen georganiseerd voor scholen.

Scholen worden via deze instrumenten uitgenodigd om in een diversiteit aan maatregelen te voorzien en dit in te bouwen in een breder geheel. Er is hiervoor in geen specifieke middelen vanuit Onderwijs voorzien. Minister Vandeuren heeft wel een overeenkomst met VAD waarin ondersteuning voor scholen is gevat. De nieuwe beheersovereenkomst ging in 2016 van start en geldt tot 2020. Daarin zit methodiekontwikkeling, een vormingsaanbod enzovoort. Er worden daar dus middelen vanuit Welzijn voor ingezet.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): U haalt die 11 procent aan, maar dat zal natuurlijk enorm verschillen van school tot school. Ik weet niet of er meer gediversifieerde cijfers over bestaan naargelang schoolomgeving, schooltype enzovoort. Misschien is het wel nuttig om daar een zicht op te hebben, alleen al om na te gaan of de drugspreventie op maat kan worden gemaakt. Een 'one fits all' is in dit verband wellicht niet altijd de beste oplossing. Ik weet niet in hoeverre de diversificatie effectief wordt gemaakt in die bevraging.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, ik zal dat bekijken, maar ik stel voor dat ik de links doorgeef waar u het materiaal kunt vinden. Ik ga ervan uit dat dit materiaal voor iedereen beschikbaar is. Als dat niet via een link kan, zullen we u de papieren documenten ter beschikking stellen. Ik vermoed dat men zeker aandacht zal hebben voor de complexiteit van de problematiek.

Er komt net een sms van mijn kabinet binnen. Wij hebben zelf geen andere cijfers. U vroeg ook naar het materiaal dat er bestaat, en dat zal ik u bezorgen. Ik weet wel niet of het digitaal ter beschikking is, maar ik stuur u de link of het materiaal.

Paul Cordy (N-VA): Ik wacht de cijfers met zeer veel belangstelling af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het onderhoud van basisscholen en de opvang in het basisonderwijs – 2798 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de onderwijsvakbond Christelijk Onderwijzersverbond (COV) reageerde begin augustus verontwaardigd op een oproep in de krant voor vrijwilligerswerk voor klussen en de organisatie van opvang op school. Dit toont volgens hem nogmaals een structureel gebrek aan geld in het basisonderwijs aan.

Het onderhoud van de basisschool moet in principe gebeuren met de werkingsmiddelen die directeurs krijgen van het ministerie van Onderwijs. Maar deze middelen zijn voor heel wat scholen ontoereikend.

De voor- en naschoolse opvang is ook al jaren een pijnpunt. Dat behoort in principe niet tot de taken van scholen, waardoor ze hiervoor geen extra geld krijgen van de Vlaamse Regering. Ze behelpen zich daarom vaak met vrijwilligers, wat op zich natuurlijk niet slecht is.

Minister, u erkent de nood aan extra middelen en werkt aan een actieplan voor het basisonderwijs. En ook het Vlaams Parlement werkt aan een voorstel van decreet om de buitenschoolse opvang te hervormen.

Minister, kunt u een timing vooropstellen voor het actieplan basisonderwijs?

Zowel het actieplan basisonderwijs als het voorstel van decreet buitenschoolse opvang zal nog niet onmiddellijk van kracht gaan. Op welke manier kunnen scholen en directeurs die een gebrek aan werkingsmiddelen ervaren, in tussentijd worden ondersteund om in het onderhoud en de opvang te voorzien, want dat is iets wat ouders toch verwachten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, wat mijn toekomstplan voor het basisonderwijs betreft, wil ik nog even kort de historiek schetsen. Ik heb het plan vorig jaar aangekondigd in mijn beleidsbrief 2016-2017. Met het oog op de uitwerking ervan heb ik eind 2016 aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een advies gevraagd. De concrete vraag aan de Vlor was om uit de 'tien krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs', die de Vlor eerder zelf had opgesteld, prioriteiten uit te halen. De Vlor heeft het advies uitgebracht op 8 maart 2017 en heeft veertien wenselijke maatregelen naar voor geschoven, negen in het 'hart' van het basisonderwijs en vijf faciliterende maatregelen.

Wij werken op dit ogenblik aan de uitwerking van het plan. De bedoeling is dat dit toekomstplan niet enkel gaat over investeringen in het basisonderwijs – ik trap een open deur in als ik u zeg dat er zeker investeringen nodig zijn – maar het moet ook iets meer zijn. We moeten ook kijken naar een aantal inhoudelijke zaken, de positie van de directeur bijvoorbeeld waarover we het vorige week hebben gehad.

Het is geen geheim dat ik, wat de budgetten betreft, een inspanning wil doen. Dat is ook de reden – en u had verwacht dat ik dit ging zeggen – dat we in 2017 nog 10 miljoen euro extra aan werkingsmiddelen geven aan de kleuterscholen die ongekleurd kunnen worden ingezet. Er kan zelfs personeel meer worden aangehouden. Uiteraard moet u dit als parlement nog goedkeuren. Ik ga ervan uit dat dit wel op kamerbrede steun zal kunnen rekenen – althans, dat hoop ik toch. Ik hoop ook scholen nog op andere manieren extra te kunnen ondersteunen in lijn met de noden die de Vlor naar voor geschoven heeft.

Wat de problematiek van de buitenschoolse opvang betreft: hoewel dit geen decretaale opdracht van onderwijs is, is er toch een sterke maatschappelijke verwachting dat scholen hierin ook een rol opnemen. Het regelgevend kader is een bevoegdheid van mijn collega Vandeuren. Binnen de Vlaamse Regering is reeds de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen' goedgekeurd. Ze is in het voorjaar 2016 ingediend bij dit parlement, waar er ook al meerdere hoorzittingen rond dit thema georganiseerd zijn. Het decreet heeft mogelijk een heel positieve impact op het onderwijs, maar ook collega Vandeuren zit mee aan het stuur.

Intussen blijven de bestaande regels gelden. U weet dat wij ook het kader van plaatselijk werkgelegenheidsagentschap (PWA) hebben gewijzigd. Het is vorige vrijdag definitief goedgekeurd door de regering. Het komt naar het parlement. Het is een nieuwe regeling waarin het onderwijs ook een rol in kan blijven spelen. Dat is niet onbelangrijk omdat vaak krachten worden ingezet in de buitenschoolse opvang. Mensen die niet in het nieuwe wijkwerken kunnen blijven omdat de termijn voorbij is – dus niet voor de bestaande maar voor de nieuwe –, zouden in de toekomst via het W²-decreet toch nog een rol kunnen blijven spelen in scholen. Collega Vandeuren, collega Muyters en collega Homans werken het kader voor W² uit. Op mijn uitdrukkelijke vraag is in de mogelijkheid voorzien dat mensen die in het W²-decreet

terecht kunnen, ook taken zullen kunnen blijven uitoefenen in scholen. Het gaat dus over mensen van wie men na het traject dat ze doorlopen hebben in wijk-werken, merkt dat het niet mogelijk is om duurzaam aan een job te geraken. U weet dat vandaag een aantal van die mensen ook aan de slag zijn in scholen. Voor mij is het van belang dat het in de toekomst ook zo zou kunnen blijven.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor het uitvoerig antwoord.

U weet natuurlijk dat het al dan niet opvangen van kinderen in een school ook een discussiepunt is. Er zijn veel lokale besturen die zelf voor de opvang zorgen en samenwerken met scholen. We merken dat veel scholen voor- en naschoolse opvang nog altijd als een van de aantrekkingspunten naar voren schuiven. Ouders vinden het ook gemakkelijker om hun kinderen in de school zelf af te zetten en op te halen. Die opvang gebeurt met vrijwilligers.

Als die vrijwilligers er niet meer zijn of als zij eens niet kunnen komen door familiale omstandigheden, dan moeten de leerkrachten weer inspringen. Dat is dus geen echte continuïteit.

Er kan ook gebruik worden gemaakt van de nieuwe wijkwerking, het voormalige PWA. Maar dan bestaat opnieuw de vrees in de scholen dat er te weinig continuïteit in de dienstverlening kan worden geboden. Dit is dus echt wel een probleem dat blijft bestaan, zowel in de opvang, omdat men daar met vrijwilligers/PWA'ers kan werken, als bij de diverse klusjes die op school moeten gebeuren. Dat blijft dan ook een zware druk, vooral in basisscholen. Er is nog altijd een verschil tussen basisscholen en secundaire scholen, ik zal dat onderscheid blijven maken. U mag me dat niet kwalijk nemen, dat is een fetisj van mij.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op de Dag van de Leraar wil ik beginnen met mijn groot respect uit te drukken voor alle leerkrachten in de onderwijssector. Ik denk dat u allen dit met mij deelt. Minister, wij steunen ten volle uw toekomstplan voor het basisonderwijs, zowel de inhoud als de vraag om bijkomende middelen. U hebt er terecht op gewezen dat er 10 miljoen euro extra middelen voor het kleuteronderwijs recurrent worden uitgetrokken. Onze fractie heeft daar jaren voor geijverd, en het is onze minister die uiteindelijk ook is ingegaan op deze vraag. Uiteraard dank ik ook de coalitiepartners en de oppositie, die deze vraag mee hebben ondersteund.

Op het vlak van communicatie is het altijd fijn als daarbij een zekere deontologie wordt gerespecteerd, zeker op de Dag van de Leraar.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, ik dank u voor deze mooie woorden, ik denk dat we ons daar allemaal bij kunnen aansluiten.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Aansluitend op de opmerking van de heer De Meyer, had ik bewust nog niets gezegd over de Dag van de Leraar omdat er een vraag is binnengekomen om deze namiddag als commissie deel te nemen aan de actie 'Saved by the bell' en om een charter te ondertekenen. De voorzitter vond het goed om daaraan deel te nemen. Eigenlijk was de vraag dat ik naar een school zou gaan, maar aangezien ik vandaag in het parlement zit, hebben we het alternatief voorstel gesuggereerd om met de hele commissie samen iets te doen. Aangezien er deze namiddag veel meer commissieleden aanwezig zullen zijn dan nu, zullen we dat tijdens de namiddagssessie doen. Ik denk verder dat iedereen de

oproep van de heer De Meyer om op de Dag van de Leraar een extra schouderklop te geven ondersteunt. Er zijn daarover ook talrijke berichtjes op Twitter geplaatst, u mag het mijne gerust liken of lenen.

Mijnheer Vandenberghe, u zei daarnet dat dit een fetisj is van u, maar dit is geen fetisj, dit is een realiteit. Er is het verschil tussen het kleuter- en basisonderwijs, er is het verschil tussen basis- en secundair onderwijs. Er zijn ook redenen waarom er in het secundair onderwijs wat extra is, maar ik ben medestrijder met u om het statuut en zeker de omkadering in het basisonderwijs te verbeteren. U weet dat dit een vraag is, zoals de heer De Meyer heeft gezegd, die al decennia lang op tafel ligt. Wij zetten nu de eerste stappen in die richting, en het is mijn wens om samen, en het liefst over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, een meerjarentraject uit te stippelen tijdens deze legislatuur voor het lager onderwijs, zoals ook het hoger onderwijs een groeipad heeft. De besprekingen zullen uitwijzen of dat mogelijk is. Ik zal zelf zeker het initiatief nemen om vanuit mijn bevoegdheden een voorstel te doen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, u hebt de timing gegeven van het actieplan basisonderwijs, maar kunt u zeggen wanneer de debatten zullen beginnen waarvan men op de werkvloer wel de resultaten zal zien?

Minister Hilde Crevits: Dat is iets voor de komende weken. We hebben eerst de begrotingscontouren getrokken, de komende weken hoop ik met dit dossier naar buiten te kunnen komen. We leggen daar nu de laatste hand aan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanpak van het hoge aantal pestdossiers in West-Vlaanderen – 2799 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): De Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) krijgen in West-Vlaanderen meer pestdossiers te verwerken dan in andere provincies, en dat verrast me. Vorig schooljaar waren er 2821 pestdossiers in Vlaanderen, 677 dossiers werden geregistreerd in West-Vlaanderen. We krijgen van de CLB's te horen dat ze op zich heel nuttig werk kunnen doen, maar de tijd en de middelen zijn soms ontoereikend. Hun begeleidingstraject is decretaal beperkt tot acht tussenkomsten. Vaak kunnen ze dan niet veel meer doen dan doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp waar er ook al wachtlijsten zijn.

De provincie West-Vlaanderen zet al voor het derde jaar op rij in op 'Oe ist?', een campagne om het taboe rond zelfmoord te doorbreken. Al meer dan drie jaar proberen ze op festivals, in scholen en op plaatsen waar veel mensen zijn, mensen aan te zetten om te praten en te luisteren, met telkens ook heel duidelijk informatie over de hulpverlening.

In 2017 ligt de focus op scholen. De workshops zijn toegankelijk vanaf 10 jaar, het vijfde leerjaar. 120 middelbare scholen organiseren workshops, die men kan vinden op de website van 'Oe ist?'. Eind dit jaar mag de provincie door de overheveling van de bevoegdheden naar Vlaanderen echter niet langer werken rond de persoonsgebonden materies en moet dit project noodgedwongen worden stopgezet. Er is nog meer vraag bij scholen, steeds meer ook in het lager onderwijs, maar helaas.

Wat is uw mening, minister, over het feit dat West-Vlaamse kinderen blijkbaar 'pestkampioen' zijn? Dat is niet zo leuk. Welke maatregelen worden er reeds genomen? Wat zult u in de toekomst ondernemen om deze problematiek aan te pakken? Bent u bereid om extra ondersteuning – extra middelen is niet altijd beter – te bieden aan de CLB's of om het begeleidingstraject aan te passen? De minister van Welzijn heeft tot nu toe nog steeds geen duidelijk signaal gegeven of hij de 'Oe ist?'-campagne wil voortzetten. Het is nu al oktober. De voortzetting in West-Vlaanderen – en eventueel andere provincies, want het is een heel mooi project – lijkt mij heel zinvol. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De cijfers in West Vlaanderen liggen inderdaad iets hoger dan in andere regio's, maar het verschil is heel klein: 0,09 procent meer dan het Vlaamse gemiddelde. Het gebruik van het woord 'pestkampioen' is daarom niet echt op zijn plaats.

Als ik u het woord 'pestkampioen' hoor zeggen, kan ik niet anders dan denken aan al die andere 'kampioenstitels' die onze West-Vlaamse jongeren hebben: het minst aantal zittenblijvers, het minst aantal vroegtijdige schoolverlaters, de beste slaagkansen in het hoger onderwijs, het meest geslaagden op de toelatingsproef voor tandarts of arts, de minste werkzoekenden in het basisonderwijs, het meeste uren waarin kinderen STEM-academie volgen, de grootste school secundair onderwijs en de kleinste school buitengewoon basisonderwijs. *(Opmerkingen. Gelach)*

Op deze dag mag dat ook wel gezegd worden.

Om terug te keren naar uw vraag: weten we wat het verschil in de pestcijfers verklaart? Ik las dat verschillende centrumdirecteurs het aan het West-Vlaamse karakter wijten. Men zegt dat West-Vlamingen 'binnenvreters' zijn. Ik vind dat een speciaal woord. Het betekent dat je je problemen opkropt tot je losbarst. Dan is het moeilijk om nog terug te keren naar de tijd dat je nog niet was losgebarsten. Dat kan zich uiten in vrij harde omslagen. Ik probeer het op een positieve wijze te formuleren. Ik kan mij daar wel iets bij voorstellen.

Maar er is ook goed nieuws. Ik las het in het CLB jaarverslag van 2015-2016: het aantal CLB-begeleidingen inzake pesten daalt jaar na jaar. De sector geeft aan dat de daling van het aantal pestslachtoffers wordt bevestigd in allerhande wetenschappelijke literatuur.

Maar het belangrijkste is dat pesten wordt aangepakt. Zowel de leerling, de ouders, de school, het CLB en de pedagogische begeleidingsdienst hebben hier een rol in op te nemen.

Ik zal inzake de maatregelen drie belangrijke elementen geven. Elke vorm van geweld op kinderen en jongeren – en dus ook pesten – vormt een inbreuk op de zorg en bescherming die ze nodig hebben. Daartoe heb ik samen met mijn collega-ministers de mededeling Integriteit goedgekeurd, op 29 januari 2015. Verschillende acties zijn al gerealiseerd of zijn volop lopende. Ik sprak hier vorige keer over Kennisplein, waarmee we kennis en expertise over de beleidsdomeinen heen willen bundelen, en het extra bekendmaken van 1712. Sensoa maakte ook een vertaalslag van het gekende Vlaggensysteem voor de onderwijscontext en we bekijken hoe we het Raamwerk Seksualiteit en Beleid van Sensoa nog toegankelijker ter beschikking kunnen stellen.

Net zoals bij de eerste vraag vandaag moet ik zeggen dat dé standaardaanpak tegen pesten op school niet bestaat. Het is afhankelijk van de leerlingenpopulatie en de context, en ook is een schoolomvattende aanpak vereist. Als het schoolklimaat pesten niet toelaat, voel je dat het beter is.

Ik verwijs in het bijzonder naar de Confluxers van de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK), ik heb dat dit jaar versterkt met een extra detachering. Ik verwijs naar de ontwikkeling van brochures en methodieken zoals de tool CyberScan. Ik merk, mijnheer Vandenberghe, dat de aandacht voor pesten – tegen pesten eigenlijk – veel groter wordt en dat scholen meer dan vroeger dat basisklimaat op peil proberen te houden.

Tot slot: we hebben het voorontwerp van decreet Leerlingenbegeleiding. Vanaf 1 september 2018 wordt het voeren van een beleid op leerlingenbegeleiding een erkenningsvoorwaarde voor scholen. Dat zou zeer goed zijn in het kader van het anti-pestten. Als dat een basisvereiste wordt op scholen, geven we pesten minder plaats.

Wij ondernemen heel wat initiatieven, maar het zijn geen typisch West-Vlaamse initiatieven. Het zijn initiatieven die we Vlaanderenbreed moeten proberen uit te rollen.

In het kader van het decreet leerlingenbegeleiding, heb ik de Vlaamse Regering gevraagd naar bijkomende middelen voor de CLB's. We hebben die gevonden. Ik zal dat bij de begrotingsbespreking uitleggen.

De CLB-omkadering wordt vanaf het schooljaar 2018-2019 met 88 eenheden opgetrokken. Er komt een nieuw omkaderingssysteem, ik heb het waarschijnlijk al gezegd, als er meer kwetsbare leerlingen zijn, meer SES-leerlingen (sociaal-economische status), krijgen de CLB's ook meer middelen om meer slagkracht te kunnen ontwikkelen. De budgettaire meerjarenimpact is verwerkt in onze meerjarenbegroting. Er wordt dus effectief in extra middelen voorzien.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik heb nog een vraag over de campagne Oe ist? Ik vind dat een heel goede campagne.

Ik weet dat de scholen al heel veel inspanningen leveren om de pestproblematiek aan te pakken, dat is zeker waar. Maar ik merk wel dat in West-Vlaanderen, en dat is ook jammer, is het zelfmoordcijfer ook het hoogst van heel Vlaanderen.

Ik denk dat er inderdaad geen standaardaanpak bestaat. Die preventieve campagnes zoals Oe ist? ondersteunen de scholen en zijn zeer belangrijk. We moeten met verschillende actoren die problematiek aanpakken. De scholen moeten hun verantwoordelijkheid nemen, en zij doen dat. De hogere overheden, de CLB's, de steden en gemeenten kunnen ook een belangrijke rol spelen. Elk pestprobleem is er één te veel, om nog maar niet te spreken over elke zelfmoord die moet/kan worden vermeden. Vandaar straks nog de vraag om uitleg over de Oe ist?-campagne.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Dit is een zeer interessante vraag. Ik had nog meer gedetailleerde informatie kunnen appreciëren. U wijst, minister, op de andere kampioentitels en dat klinkt eerst grappig. Dat wijst wel iets aan. U noemde de hoogste slaagcijfers voor het toelatingsexamen arts en nog heel wat meer zaken. Dat wijst op een prestatiecultuur en misschien een hogere prestatiedruk dan in andere regio's. misschien zit daar wel een correlatie en dat verdient een onderzoek, zeker als we dan ook de zelfmoordcijfers bekijken. We kunnen de discussie nu niet te gronde voeren want daarvoor moeten we informatie hebben over de aard van de dossiers die ingediend zijn.

Gaat dat over cyberpesten? Ja, dan moet meer worden ingezet op mediawijsheid. Dan is daar duidelijk meer bijscholing voor de leerkrachten nodig, zij moeten dit kunnen aankaarten inzake mediawijsheid. Wat gebeurt er allemaal op die sociale media?

Heeft het te maken met genderidentiteit en seksuele geaardheid? Ik heb contacten met de Roze Huizen van de verschillende provincies. Ik heb de indruk dat West-

Vlaanderen daar nog meer moet op inzetten bij de jongeren omdat de zelfmoordcijfers daar hoger liggen in die categorie. Het is van belang om projecten te ondersteunen zoals de gay-straight alliances (GSA) die daar ontstaan zijn. Deze zorgen in de scholen voor een veel betere communicatie over uit de kast komen, seksuele geaardheid en dergelijke, want in bepaalde scholen is het nog steeds een probleem om daar over te spreken. Daar gebeurt in verhouding nog steeds meer pesterij. Dat is heel belangrijk. De GSA's worden nu niet meer ondersteund.

Ik bekijk met Çavaria en andere organisaties of het niet mogelijk is om daar toch verder werk van te maken, want die jongeren zijn heel kwetsbaar. Als het daarover gaat, moet Onderwijs daar meer op inzetten, dan moet Çavaria nog meer ruimte krijgen om mensen op het terrein te coachen. Die pesterijen zijn bijzonder pijnlijk. Als er een dossier naar het CLB gaat, wil dat zeggen dat de ouders het niet meer alleen aankunnen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om een bezorgdheid te uiten. De pestproblematiek komt heel vaak aan bod. Er zijn natuurlijk organisaties die programma's uitwerken om de scholen daarin te ondersteunen. Ik wil mijn bezorgdheid uitdrukken over de kosten voor die programma's. Scholen spelen daarop in omdat ze daarmee een leidraad krijgen om de problematiek aan te pakken, terwijl het de kern vooral is wat men ermee doet.

Scholen voelen zich wel eens foutief ondersteund omdat ze een programma hebben, daar van alles mee doen op een bepaald momentje van de dag of een bepaald momentje van de week, en eigenlijk is dat soms heel beperkt. Ik maak me zorgen omdat daar vaak heel wat geld voor wordt gevraagd en dat misschien niet altijd terecht is. Good practices delen kan met weinig middelen en heel eenvoudig.

Wij zijn in onze school op een bepaald moment gestart met een klasdagboek. De kinderen konden daar alles inzetten wat ze leuk vonden, wat ze niet leuk vonden, zaken waarover ze wilden spreken en dergelijke meer. Je kweekt daarmee een cultuur van spreken en communicatie. Ik kan u zeggen dat dat ongelooflijk is als die cultuur in de klas komt. Daar komt ontzettend veel uit op veel manieren. Ook de pestproblematiek komt dan aanbod. Alles kan worden aangepakt. Zo kan men een cultuur organiseren in de hele school en dat kost eigenlijk niets behalve dat schrift en de balpen die men daarvoor nodig heeft. Ik wou dat meedelen omdat ik mij zorgen maak over de bedragen van sommige programma's die dan elk jaar moeten worden bijbetaald voor allerlei ondersteuning.

Minister Hilde Crevits: Ik heb heel wat aanvullende vragen gehoord. Een algemene opmerking eerst. Mevrouw Brussel, ik heb die kampioenstitel proberen te plaatsen in de context. U maakt een associatie, maar het ene heeft misschien niets met het andere te maken. Dat weet ik niet. Een prestatiecultuur hoeft volgens mij niet hand in hand te gaan met pestgedrag. Ik sluit dat niet uit, maar het ene impliceert niet automatisch het andere. U hebt wel een punt dat het goed is om te kijken wat de diverse vormen van pesten zijn.

De CLB's gaan daar zeer gevoelig mee om, maar die gaan dat in hun verslagen anoniem weergeven. Ze gaan niet dossier per dossier ontleden: in die school is dat gebeurd, in een andere school is dit gebeurd.

De wijziging aan het decreet Leerlingenbegeleiding, waarover u nog uitgebreid kunt debatteren, houdt in dat het zorgbeleid een erkenningsvoorwaarde wordt. Dat zal de inspectie toelaten om in de scholen deze zorg en het algemeen zorgbeleid, waar het antipestbeleid toe behoort, mee te nemen bij de evaluatie. Dat is een groot verschil met vroeger. Vroeger kon enkel worden getoetst aan de eindtermen en leerplannen. Nu zal dat globale zorgbeleid, als u het goedkeurt tenminste,

meegenomen kunnen worden. Ik vind dat een noodzakelijke voorwaarde om in de toekomst te kunnen werken. School, dat is kennisoverdracht maar ook persoonlijkheidsvorming. Daar hoort het respect voor de ander in al zijn aspecten bij. Dit is voor mij een tussenstap om een sprong voorwaarts te maken inzake zorg en het klimaat waarin pesten niet toegestaan is.

Wat de zelfdodingscijfers in West-Vlaanderen betreft: die cijfers zijn voor heel Vlaanderen niet goed. Dat heeft niet alleen met onderwijs te maken, dat gaat veel verder. De provincie voert nu een campagne: 'Oe ist?' Dat betekent 'hoe gaat het?' in het algemeen Nederlands. Hiermee wil men spreken met elkaar bevorderen. Als je je emoties deelt, je toestand deelt met iemand, ben je misschien al aan het genezen. Dat is iets wat veel West-Vlamingen wel missen. Er loopt momenteel een preventiecampagne die zeer goed is, maar specifiek de focus legt op West-Vlaanderen omdat de cijfers – en dat is niet nu, dat is al lang zo – niet zo goed zijn.

Mevrouw Brusseel, door de staatshervorming zijn er voor çavaria wat middelen weggevallen, zo heeft men mij verteld. Men zoekt nieuwe bronnen van inkomsten. U weet dat ik de projecten steun. Onze steun is zeker niet verminderd. Çavaria is voor mij de partner voor veel zaken.

Mevrouw Krekels, de projecten die u noemt, zijn geen gesubsidieerde projecten. De scholen zijn vrij om er al dan niet in te stappen. Voor mij is het van belang, afhankelijk van de toestand waarin je school zich bevindt – ik heb daar geen pak op, ik wil daar geen pak op hebben –, dat je zorgzaam nadenkt over de besteding van de middelen.

In die zin gaat men zoeken naar de projecten die de grootste meerwaarde hebben. Als je surft naar de website van Vlaanderen, zie je eigenlijk al met wie we samenwerken en aan wie we steun geven. Daar kunt u onmiddellijk zien dat we niet alle organisaties steunen. Misschien is het goed om scholen nog eens te informeren dat niet elk privaat initiatief goed is. Ik zal daar geen controles op uitoefenen. Dat is eigen aan de privésector.

U verwees, denk ik, naar Re:Pest van Howest, het begeleidingsprogramma. Die begeleiding is gelijkaardig aan datgene wat we bij andere organisaties doen. We hebben wel beslist om de game niet verder te ondersteunen omdat die niet helemaal meer up-to-date is. We hebben die vrij lang ondersteund. Dat betekent niet dat er in de toekomst geen nieuwe samenwerking kan ontstaan. Er blijft wel begeleiding, zoals dat ook met andere organisaties gebeurt.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor de uitvoerige uitleg, maar ook de andere leden voor hun interessante opmerkingen. U bent erg begaan met West-Vlaanderen, dat is altijd al zo geweest. Ik vind het belangrijk dat u inzake de 'Oe ist?'-campagne, die al drie jaar loopt in onze provincie, indrukwekkende resultaten haalt en veel jongeren bereikt, aandringt bij minister Vandeurzen om deze campagne vanaf 2018 over te nemen en eventueel uit te rollen naar andere provincies, zodat het goede werk van de voorbije jaren niet verloren gaat. Het vormt een belangrijke aanvulling voor jongeren en scholen. Ik hoop dat uw collega dat ter harte kan nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vernieuwde bacheloropleiding Verpleegkunde – 2852 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): In het academiejaar 2016-2017 zijn de eerste studenten begonnen aan de vernieuwde bacheloropleiding Verpleegkunde. Om te voldoen aan de Europese richtlijn werd de opleiding grondig hervormd.

In de vernieuwde opleiding wordt ook een contractstage ingevoerd, waarbij studenten Verpleegkunde op het einde van hun bacheloropleiding al deeltijds in de gezondheidssector aan de slag kunnen. In 2019-2020 zal het vierde jaar voor het eerst worden ingevuld en zullen de eerste studenten stage lopen. Over de invulling van de contractstages bestaat nog onduidelijkheid.

De vernieuwde bacheloropleiding is reeds een academiejaar aan de gang. Kunt u een evaluatie geven? Zijn alle vooropgestelde inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd? Duiken er problemen op? Hebt u een zicht op de invulling van de contractstages in het vierde jaar van de bacheloropleiding Verpleegkunde? Zo ja, kunt u hierover meer info geven? Zo nee, welke timing stelt u voorop? Zullen de studenten een vergoeding krijgen voor het lopen van die stage? Om welke redenen is die beslissing genomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw De Meulemeester, de uitbreiding van 180 naar 240 studiepunten van de bacheloropleiding Verpleegkunde startte in het academiejaar 2016-2017. Dat wil zeggen dat studenten nu het eerste jaar van het nieuwe curriculum voor de eerste keer hebben doorlopen en de eersten nu starten aan het vernieuwde tweede jaar, terwijl er ook weer een nieuwe cohorte startte in het vernieuwde eerste jaar. Vorig jaar bleek er geen terugval en startten alvast ruim 2000 studenten aan het nieuwe programma. Ik vond dat spectaculair. Een jaar langer studeren heeft geen impact gehad op het aantal jongeren dat is gestart in de opleiding Verpleegkunde.

Voor dit jaar zijn er nog geen gegevens. Ik heb alvast geen enkele alert-melding gekregen van een hogeschool dat er een daling zou zijn van het aantal inschrijvingen. Men is altijd enthousiast als er grote dalingen zijn om me die te melden. Denk aan de lerarenopleiding, waar we het straks nog over zullen hebben, ook al valt dat beter mee dan gedacht. Daarover later vandaag meer.

Het nieuwe curriculum heeft bij de invoering ook de toets doorstaan bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), want het gold als herstelplan voor de opleidingen die vanwege hun te kleine stageomvang niet geaccrediteerd konden worden. Uiteraard is een kwaliteitstoets opnieuw aan de orde wanneer het traject voor een eerste keer volledig doorlopen is. Dat is ook zo gepland: de accreditatie van de huidige opleiding op basis van het curriculum is beperkt tot en met het academiejaar 2021-2022. Tegen die tijd moet de opleiding dus opnieuw gevisiteerd worden. Dat zal dan kunnen op basis van de eerste twee cohortes die de volledige vier jaar hebben doorlopen, namelijk de studenten die afstuderen in 2020 en 2021.

Over de voorbereiding van het vierde jaar en de contractstage heb ik recent een schriftelijke vraag van mevrouw Soens beantwoord, meer bepaald nummer 673. Het antwoord daarop is nog niet vrijgegeven, maar doordat hier nu een vraag om uitleg wordt gesteld, kan ik niet anders dan al wat informatie mee te geven. Dat

gebeurt wel vaker, want jullie zijn zeer enthousiast om schriftelijke vragen te stellen, heb ik gemerkt.

De taskforce voor de contractstage bachelor Verpleegkunde heeft de contouren en theoretisch mogelijke modaliteiten voor de contractstage besproken. Vervolgens zijn er gesprekken geweest met de federale overheid en de andere gemeenschappen om te bekijken of het concept vorm kon krijgen in samenwerking. De manier waarop de Franse Gemeenschap het vierde jaar Verpleegkunde invult, laat dit evenwel niet toe. Waar Vlaanderen kiest voor geïntensiveerde stages in het vierde jaar, spreidt de Franse Gemeenschap de extra stage-uren en andere opleidingscomponenten gelijkmatig over de hele opleiding. Daarom gaan nu op Vlaams niveau de hogescholen en het werkveld aan de slag om de concrete modaliteiten voor de contractstage verder uit te werken. Dat is natuurlijk een effect van de staatshervormingen. We zijn volledig bevoegd voor Onderwijs en kunnen dit zelf invullen. Wij zullen vooral focussen op het vierde jaar.

Aangezien de eerste contractstages plaatsvinden in het academiejaar 2019-2020 is er nog enige tijd om die concreet vorm te geven. Maar het is toch van belang dat er dit academiejaar zeker duidelijkheid komt voor de studenten, zodat ze zich volgend jaar kunnen voorbereiden, stageplaatsen kunnen zoeken, en het jaar daarna effectief kunnen starten.

Het element van de vergoeding wordt meegenomen in de besprekingen over de modaliteiten, maar neemt op dit ogenblik niet de bovenhand in de discussies. Men stelt bij iedereen vast – opleiders, werkveld en studenten – dat de inhoudelijke kwaliteit van de stages primeert. Dat is ook terecht. We hebben de opleiding niet verlengd om de stage die men al kreeg, gewoon wat uit te rekken, want dat zou een vreemde redenering zijn. Met het concept van de contractstage beogen we een grondige verdieping van de stage-ervaring, zowel voor de student die echt ervaring zal moeten opdoen als voor het werkveld dat geconfronteerd wordt met stagiairs die evenveel in hun mars hebben als hun huidige beginnende werknemers.

Ten tijde van de conceptnota over de verlenging van de opleiding kwam het punt van een vergoeding als suggestie vanuit het werkveld. Het is nu samen met dat werkveld dat de hogescholen moeten bekijken hoe de contractstage er definitief zal uitzien en wat de voorwaarden zijn voor alle betrokken partners, dus de hogescholen, stageplekken en stagiairs. Het is dus 'work in progress'.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad belangrijk om duidelijkheid te hebben op het einde van dit schooljaar zodat er kan worden gezocht naar stageplaatsen enzovoort.

Uit cijfers van 2015 blijkt dat vier op tien studenten een bachelor-na-bacheloropleiding volgden van 60 studiepunten met het oog op die specialisatie. Omdat de basisopleiding uitbreidt, gaf u aan dat het mogelijk zou zijn om een deel van de verdieping in te bedden in de generieke vierjarige opleiding. De nood aan de vervolgopleiding wordt op die manier misschien wat afgebouwd. Hebt u er een zicht op hoe de zorgsector staat tegenover het afbouwen van de banaba?

Er zullen in 2019-2020 meer studenten uitstromen. Er zijn er ook verschillende doorgestroomd naar het werkveld. Hebt u er zicht op hoe de grotere uitstroom zal worden aangepakt?

Ik heb nog een vraag over de schakelprogramma's. Er wordt ook nagegaan of het schakelprogramma van 60 studiepunten voorafgaand aan de master geheel of gedeeltelijk op een bepaald moment in de verlengde opleiding kan worden aangeboden als een keuzepakket. Hebt u daar al een zicht op?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit me heel graag aan bij deze vraag om uitleg. In het verleden heb ik over deze problematiek ook al vragen gesteld.

Het is inderdaad bijzonder belangrijk dat contractstages op een heel goede manier voorbereid worden zodat ze vanaf het academiejaar 2019-2020 op een ordentelijke wijze kunnen verlopen. Dit is geen zaak van de onderwijssector alleen, maar ook van de welzijns- en ziekenhuissector. Ze zijn mede betrokken partij.

Zijn er nog obstakels in deze sectoren of verloopt het overleg in optimale omstandigheden? Moet er op bepaalde zorgen nog een antwoord worden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat betreft de contractstage hebben we eerst proberen uit te klaren of het mogelijk is om het samen met Wallonië te doen, maar dat blijkt niet. We zullen het nu op eigen kracht met de hogescholen doen. Er moeten nog een aantal zaken worden uitgeklaard. Dat zal lukken. Ik heb gisterenavond de directeurs van de hogescholen gezien. Iedereen is bijzonder gemotiveerd om dit te doen slagen. Het hangt natuurlijk ook samen met de werkplekken en een andere houding tegenover de jongeren vanuit de plaats van waar men mogelijkwijze tewerkgesteld wordt. Nu starten ze onmiddellijk na drie jaar studie op het werkveld. Het zal ook een kans bieden om ze met meer deskundigheid na het vierde jaar aan de slag te krijgen.

Een schakelprogramma in de verlengde opleiding kan zeker onderwijstechnisch, maar de universiteiten moeten dat bekijken met de hogescholen. Ik sluit zeker niet uit dat dit blijft. Vier op tien studenten doen er nu al vier jaar over. Het is wel de bedoeling dat expertise automatisch in de opleiding vervat zal zijn. We moeten ook afwachten, zodra die vierdejaars er zijn, of ze überhaupt nog interesse hebben om nog een jaar extra te doen. Dat is dan twee jaar extra in verhouding tot de initiële basisopleiding van drie jaar. We kunnen dat later nog regelen, maar het is wel de bedoeling dat de expertise mee wordt opgenomen in de basisopleiding.

We gaan nu stap voor stap aan de slag. Mijnheer De Meyer, u maakt een zeer terecht punt dat dit niet alleen een zaak is van Onderwijs, maar ik ben optimistisch wat de verdere gang der dingen betreft, zeker vandaag.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Ik zal dit blijven opvolgen, want het ligt me na aan het hart. Misschien stel ik op het einde van dit schooljaar nog eens de vraag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het STEM-kader – 2918 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, de maatschappij staat voor grote uitdagingen waarvoor STEM-profielen (Science, Technology, Engineering en Mathematics) steeds meer nodig zijn. STEM staat voor alles wat te maken heeft met wetenschap, technologie, techniek en wiskunde. Het is dus van groot belang dat het STEM-potentieel in het Vlaamse onderwijs goed aangesneden blijft en wordt.

We stellen vast dat er een tekort is aan afgestudeerden met een STEM-diploma. Daarom hebt u actie ondernomen en een STEM-actieplan opgesteld om dit tekort aan technische en exact-wetenschappelijke profielen op de arbeidsmarkt aan te pakken. Het onderwijs speelt daarin een belangrijke rol. Ondertussen kiezen scholen expliciet voor de naam STEM-school om in te spelen op deze nood.

Om een houvast te bieden aan het Vlaamse onderwijs, werd het STEM-kader ter beschikking gesteld als richtinggevend kwaliteitskader. Het is een gemeenschappelijk referentiepunt dat een houvast moet bieden aan leerkrachten en directeurs over hoe ze STEM een plaats kunnen geven op hun school. Tijdens de commissievergadering van september vorig jaar gaf u aan dat het STEM-kader nog niet bindend genoeg is.

Op 13 september 2017 schreef De Tijd hierover dat de STEM-richtingen vooral populair zijn in het algemeen secundair onderwijs, terwijl het aandeel uitgereikte STEM-diploma's in het beroepsonderwijs daalt. Dat laatste betreuren we natuurlijk.

Welke stappen hebt u het afgelopen jaar genomen om ervoor te zorgen dat via het STEM-kader de STEM-vlag ook de lading dekt? Welke maatregelen wilt u nog nemen om de instroom in STEM-studierichtingen te verbeteren, zeker in het bso en tso? Welke bijkomende maatregelen plant u om de kwaliteit van het STEM-onderwijs verder te bewaken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het Departement Onderwijs en Vorming heeft het STEM-kader uitgewerkt in samenspraak met de onderwijswereld. De concrete toepassing naar didactiek en werkvorming is in de handen van scholen en leerkrachten. Dit gaat immers over het 'hoe' van ons onderwijs. De navorming op het vlak van STEM is een organisch en opmerkelijk samenwerkingsverband tussen leerkrachten, de leerkrachteams, de pedagogische begeleidingsdiensten en de lerarenopleidingen. Zij bepalen samen de kwalitatieve voortgang van STEM in twee lerende netwerken: 'STEM voor de Basis' voor het basisonderwijs en het 'Vlaams Lerend Netwerk STEM SO'. Ze tellen heel wat leden. Ik heb zelf zo'n netwerk kunnen bijwonen. Men zegt soms dat leerkrachten niet genoeg kennis delen, maar wat STEM betreft, werkt dat bijzonder, bijzonder goed. Deze lerende netwerken worden gecoördineerd door de lerarenopleidingen en ontvangen ook dit jaar een financiële ondersteuning vanuit het onderwijsbeleid.

De STEM-didactiek voor het basisonderwijs is binnen het lerend netwerk ontwikkeld, en wordt tegelijk, vanuit de levende praktijk, ook voortdurend verbeterd. Het STEM-kader is in al deze gremia een referentiepunt waarvan vertrokken wordt en waarnaar ook systematisch teruggekoppeld kan worden. Voor het overige zal uiteraard het debat rond de nieuwe eindtermen mee bepalen welke STEM-finaliteiten worden beoogd. Voor mij is het STEM-kader ook belangrijk voor de 'buitenschoolse' STEM, waar de voorbije jaren een grote activiteit is ontwikkeld. Het wordt in die zin ook gehanteerd in het kader van de coördinatie van de STEM-Academies door FTI-Technopolis. Ook deze financiële ondersteuning, waar ook collega Muyters zijn bijdrage aan levert, loopt verder.

De STEM-aanpak van de afgelopen jaren wordt volgehouden. Ondanks de opmerkingen van de OESO, zien we dat die in Vlaanderen wel vruchten afwerpt. Er ligt nog wel heel wat werk op de plank.

U weet dat ik dit schooljaar rond STEM en klimaat een project lanceer waarbij zo'n honderd leerkrachten achter de schermen van high-level, innovatieve STEM-bedrijven en onderzoekscentra uitgenodigd worden. Als er één leraar is die gepassioneerd is door STEM en dit vakoverschrijdend aanpakt, kan dit zijn gevolgen hebben in de studiekeuze van jongeren na het secundair onderwijs om een STEM-richting te volgen.

Dit najaar start ook een marktbevraging bij allen die bij STEM betrokken zijn, leerkrachten, maar ook de werkgevers en de STEM-Charter ondertekenaars, specifiek om te bevragen aan welke voorwaarden dient te worden voldaan, om STEM ook binnen bso en tso alle aandacht te laten krijgen. De opwaardering van tso en bso heeft ook een belangrijke plaats in de modernisering van het secundair onderwijs, waarvan ik hoop dat ze effectief van start kan gaan op 1 september 2018. U weet dat ik ook extra wil investeren in de didactische infrastructuur en apparatuur in technische en beroepsgeoriënteerde scholen.

Collega Krekels, ik denk dat we het warm water niet opnieuw moeten uitvinden. We moeten vooral verder inspanningen leveren op de ingeslagen weg. Er is een STEM-actieplan, samen met collega Muyters. We moeten voluit verder inzetten op alle acties die daar beschreven staan. We moeten ook meisjes naar STEM krijgen. Het is dus een werk van lange adem en een werk dat ook inspanningen op heel veel fronten vraagt.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik denk dat de projecten die worden opgestart, heel belangrijk zullen zijn om de inhoud van STEM nog specifiek te maken. De principes in het STEM-kader zijn eerder vrijblijvend en algemeen. Het is heel belangrijk om verder te evolueren en na te gaan hoe het zich in het basis- en secundair onderwijs profileert.

Ik wou nog even de nadruk leggen op het aso. Het is heel goed dat de aso-scholen hier zijn op gesprongen en heel specifiek aan die STEM-richtingen werken, net zoals het tso en bso. Ik ben deze vakantie op Voka-stage geweest in een drukkerij. Het was fantastisch om te zien hoe mensen met een tso- en bso-opleiding bijna het hele bedrijf op hun schouders dragen. Zij zorgen voor de techniek van de machines, voor het onderhoud van de machines, voor de bediening. Zij zijn een spilfiguur. Het is belangrijk dat we de mensen ervan bewust maken dat elk niveau waarop je STEM doet en beleeft, een belangrijke schakel zal vormen in de maatschappij van vandaag en zeker de maatschappij van morgen. Ik wil dus nog eens wijzen op de kracht van de verschillende STEM-opleidingen die hun steentje daarin bijdragen.

Ik zal het verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, u hebt terecht aangehaald dat er een paar zaken goed werken en dat enkele maatregelen uit het plan zeer goed werken. Dat stemt ons al zeer tevreden.

Er zijn nog wel wat lacunes, of beter gezegd zaken die minder goed vooruitgaan. U verwijst naar de meisjes. Dat is een werk van lange adem, maar we moeten erop blijven inzetten op alle fronten want uiteindelijk laat u de helft van de bevolking als visvijver een beetje onaangeroerd of te weinig aangeroerd, als we die meisjes niet meer over de streep kunnen trekken en niet meer kunnen doen afstappen van de stereotypen die er zijn, vooral in het bso en tso, waar die meisjes toch veel te weinig kiezen voor dat soort zaken. Nochtans gaat het over dingen die ze evengoed kunnen als jongens.

Ik denk dat we ook moeten benadrukken dat bepaalde STEM-onderwerpen op de Europese markt meteen een gigantische kans op werk bieden. Als je kijkt naar de innovatieve sectoren en wat je daar kunt doen met een ICT-diploma, dan geeft je dat meteen een gigantische voorsprong in kansen op werk op je leeftijdsgenoten met een graad in menswetenschappen of sociale wetenschappen, ook al is die

keuze ook vaak gemotiveerd. Ik denk dat we er vaker een punt van moeten maken wanneer we jongeren studieadvies geven en hen moeten wijzen op wat ze misschien nog niet ontdekt hebben of waar ze misschien een beetje bang van zijn. We moeten daar sterker op inzetten.

Het is belangrijk om de hogescholen en universiteiten te betrekken. Het is al goed dat er in het aso veel zaken gebeuren, maar ook in de doorstroom na aso moet nog het een en ander gebeuren. Aan de universiteiten wordt er te weinig gekozen voor exacte wetenschappen in vergelijking met humane wetenschappen. Ingenieurswetenschappen en toegepaste wetenschappen zijn populairder aan de universiteit dan wetenschappen in tso en bso, terwijl er enorm veel vacatures zijn.

Ik heb vorig jaar ook al verwezen naar de mogelijkheid om de postgraduataten in toegepaste wetenschappen te ondersteunen. U hebt er niet op ingepikt, minister. Ik begrijp dat, omdat het budgettaire implicaties heeft en we nu eenmaal niet zoveel ruimte hebben. Ik zou er toch eens verder over willen nadenken, samen met de sector. We kunnen hogescholen campagnes laten doen voor hun STEM-richtingen, of meer puntgewichten toekennen in de financiering aan STEM-opleidingen. Dat is misschien ook wel een mogelijkheid.

Ik zou er ook voor pleiten om in te grijpen in de voldoende geachte en vereiste bekwaamheidsbewijzen om de STEM-vakken te geven. STEM-vakken moeten met een goede vakkennis worden gegeven, met een goede kennis van vakdidactiek om de nieuwsgierigheid voor wetenschap en techniek aan te wakkeren. Zeker wanneer het gaat over het lerarentekort voor wiskunde, fysica en chemie, moeten we aanmoedigen om het vereiste bekwaamheidsbewijs te halen en om bijscholingen te volgen voor vakdidactiek. Dat is essentieel als we meer leerlingen willen motiveren en heel sterk maken voor fysica, chemie en wiskunde. Het zijn zulke belangrijke vakken. We zullen nooit het probleem van de bovenbouw oplossen als we dat probleem niet aanpakken in het secundair onderwijs.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, reeds jaren druk ik in deze commissie mijn grote bezorgdheid uit voor de opwaardering van het beroepsgericht onderwijs tso en bso. Minister, ik denk dat u gelijk hebt dat het secundair onderwijs daar zeker kansen voor biedt. Dit zeg ik als algemene beschouwing.

Mijn punctuele vraag is de volgende, minister. Ik vind het bijzonder waardevol dat u voor volgend jaar in 5 miljoen euro extra voorziet voor uitrustingstoelagen of toelagen voor de zware infrastructuur in tso- en bso-scholen. Ben ik juist als ik zeg dat dit voorbehouden is aan de specifieke nijverheidstechnische richtingen, land- en tuinbouwscholen en de voedingssector? Die waren in het verleden eigenlijk de 'harde' tso-richtingen. Is dit de juiste formulering of is het te beperkt geformuleerd en moet het ruimer worden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor deze zeer interessante aanvullingen.

Ik wil het eerst hebben over de meisjes. Wat wij gemerkt hebben en ook blijkt uit een aantal onderzoeken, is dat meisjes wel keuzes maken voor harde STEM-richtingen als ze de maatschappelijke meerwaarde daarvan zien. Vandaar dat in de oproep die ik heb gedaan aan secundaire scholen om projecten in te dienen rond klimaat, de link is gelegd tussen klimaat en STEM. Wil je de wereld redden, dan is het nuttig dat je een harde STEM-richting kiest. Zo leg je interessante linken. Wij hopen ook dat het effect heeft. Als je in het lager onderwijs naar de techniekacademies kijkt, zie je dat er evenveel meisjes als jongens naartoe gaan. Dat betekent dat de basisinteresse gelijk is, maar dat in de loop van de jaren de interesse wat vermindert.

Ik begrijp uw pleidooi voor de vereiste bekwaamheidsbewijzen, maar op dit ogenblik is er een chronisch tekort aan leerkrachten. Je moet natuurlijk zorgen dat je niet in een onmogelijkheid komt. Waar voor mij een oplossing ligt, is in het traject rond de educatieve master, wat nog door het parlement moet worden goedgekeurd. We moeten jongeren die naar de universiteit gaan, onmiddellijk een keuze kunnen laten maken om leraar te worden, wat nu niet gebeurt. In de lijst van de mogelijke educatieve masters staat specifiek een educatieve master wetenschappen. Dat is natuurlijk schitterend omdat die een paar vakken in zich draagt, als je deze opleiding volgt, die je nu niet kunt kiezen. Nu kies je om wiskunde te studeren, of chemie te studeren, en daarna kan je eventueel kiezen voor een lerarenopleiding. Nu zal men op 18 jaar die keuze al kunnen maken aan de universiteit, wat een goede zaak is om het aantal leraren die binnen STEM actief kunnen zijn, op te voeren. De discussie over de bekwaamheidsbewijzen kan dan nog worden gevoerd, maar eerst wil ik de instroom groter maken. In mijn eigen stad Torhout is er iemand van 70 jaar teruggeroepen om wiskunde te geven omdat er geen leerkracht wiskunde te vinden was. Vooraleer we het gaan beperken – je hebt nu fond gelijk dat je didactische vaardigheden moet hebben –, moeten we ook weten dat we een aanbod hebben dat voldoende is.

Ik wil nu vooral werk doen als minister van instroom, en uiteraard ook van uitstroom. We zouden toch de aantrekkelijkheidspoorten een beetje breder moeten kunnen maken met de opleiding die we geven. Ik voel ook dat de professoren aan de universiteiten zeer geïnteresseerd zijn om daar werk van te maken. Ik heb hen ook expliciet gevraagd, toen een aantal professoren op bezoek waren, om te denken aan de didactiek voor het bso- en tso-onderwijs omdat ook daar enorme opportuniteiten liggen voor de arbeidsmarkt. Er wordt ook werk van gemaakt.

Mijnheer De Meyer, uw opmerking is in dank aanvaard. We hebben ervoor gekozen om die 5 miljoen euro voor te behouden aan de harde STEM-richtingen, inclusief voeding en inclusief land- en tuinbouw, omdat dit ook de studierichtingen zijn die als STEM worden gedefinieerd. Het is een eenmalige ondersteuning waarin ik voorzie, maar ik sluit niet uit dat dit zich in de toekomst nog zal herhalen. Het hangt ervan af hoe dit nu neerdaalt in de scholen en hoe sterk zij met deze middelen aan de slag kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil nog even ingaan op wat mevrouw Brusseel zei over die motivatie, die passie, die vakkennis en didactiek van die leerkracht. Dat begint natuurlijk in het basisonderwijs. Ik wil dan ook een pleidooi houden voor het versterken van eventueel leermeesters in wetenschappen en techniek. We moeten daar echt voor gaan. U had het over de educatieve masters bij de hervormingen, maar die educatieve masters zijn natuurlijk een beetje gericht op lesgeven in het secundair onderwijs. Zullen wij die kunnen aanmoedigen om ook te kiezen voor het basisonderwijs? Onder de huidige omstandigheden is dat moeilijk omdat wij hen niet kunnen betalen als een master in het basisonderwijs. Ik weet ook niet of het nodig is om een master te zijn om een goede leermeester te zijn, absoluut niet, maar dit zijn toch bedenkingen waar we in de oefening rekening mee moeten houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het ontwikkelen van een visie op de aanwendingsmogelijkheden van blockchaintechnologie in het onderwijs – 2968 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik dank deze commissie dat ik hier even mag inbreken in wat volgens mij de belangrijkste commissie van dit parlement is, zonder overdrijven en heel oprecht, met een vraag over blockchaintechnologie, die nog een beetje wollig en nog niet concreet is, maar ik probeer het zo duidelijk mogelijk te maken, want ik krijg een boze sms van medewerkers als ik de vraag niet stel zoals het hoort.

Blockchaintechnologie is in de eerste plaats bekend geraakt door de bitcoin die u ongetwijfeld kent. Het is een betaalmiddel op het internet en maakt gebruik van een speciale systematiek. In Vlaanderen wordt die op dit moment al gebruikt in de fintechsector. Indien deze investeringen lukken, gaat het om een sterk disruptieve technologische ontwikkeling.

Blockchain is een specifieke methode van registratie. Normaal moet een officiële transactie genoteerd worden bij een officiële autoriteit of relevante private speler. Bij de aankoop van een onroerend goed is dat het hypotheekkantoor, een overheidsbureau voor het uitreiken van een vergunning, een dienst die diploma's certificeert enzovoort. Blockchain vervangt dat door bestanden die verspreid zijn over zeer veel computers en die op een specifieke manier elkaar steeds controleren. Op die manier is de info onbreekbaar en steeds up-to-date. Het laat ook toe om de samenvloeiing van administratieve processen te versnellen en eenvoudiger af te handelen. Het is nog een zeer conceptueel gegeven. Het is zeer moeilijk om het visueel voor te stellen, maar dit is ongeveer hoe het kan worden omschreven.

In de Gartner Hype Cycle van 2017 staat blockchaintechnologie net over het hypehoogtepunt van de grafiek. Dat is een classificatie waarbij men kijkt naar nieuwe technologieën die een ontwikkeling doormaken. Blockchaintechnologie zit nu over de hype heen. Daarna doet men de realitycheck. Dat is het moment waarop men moet bekijken in welke mate die technologie concreet toepasbaar is in alle beleidsdomeinen. Dat is ongeveer het moment waar we nu zitten.

Er zijn intussen heel veel voorbeelden van zeer concrete belangstelling van overheden en private spelers. Het Nederlandse Ministerie van Financiën doet al een aantal proeven. In totaal lopen al 27 verkennende projecten bij de Nederlandse overheid.

De stad Antwerpen start 'proof of concept'-projecten rond het vereenvoudigen van verhuisadministratie en dergelijke meer.

Een grote containerrederij, Maersk, doet daar nu ook al testen mee en zal dertig stappen in het transport van de containers vervangen door die blockchaintechnologie. Het is zeker nuttig dat ook de Vlaamse overheid zich buigt over de toepassingsmogelijkheden van blockchaintechnologie en daarop een visie ontwikkelt.

De universiteit van Groningen organiseerde op 5 september een 'Blockchain in education'-conferentie. Daar werd onder andere een app gedemonstreerd die de verworven diploma's en getuigschriften opslaat in een blockchain. Dat bemoeilijkt diplomafraude, vermindert de administratie en vermijdt het verlies van een diploma.

Dit was een demo, maar Sony Global Education heeft 18 maanden gewerkt aan een soortgelijk commercieel product en biedt het nu aan op de Angelsaksische markt.

In Groningen werd er ook gekeken naar blockchain voor opvolging van studentleningen, certificering van studentvervoerbewijzen enzovoort.

Het mag duidelijk zijn dat een overheid altijd de plicht heeft zichzelf en haar processen voortdurend in vraag te stellen. Ik stel mijn vraag ook in andere beleidsdomeinen zoals Welzijn. De eerste vraag stelde ik al voor de zomer in de commissie Financiën, waar de technologie zeker tot een meerwaarde zou kunnen leiden, maar ook bij Onderwijs hebben we een aantal voorbeelden gevonden.

Minister, is er al een eerste verkenning gebeurd om uit te maken of en voor welke processen, blockchaintechnologie in de toekomst een rol zou kunnen spelen binnen de huidige werking van het Departement Onderwijs? Is er een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van een visie op de mogelijke rol van blockchaintechnologie? Welke stappen zouden moeten worden gezet in andere overheidssectoren om blockchaintechnologie te kunnen toepassen?

Bij ons zijn studietoelagen veel belangrijker dan studentleningen. We zijn het eens dat studietoelagen zo automatisch als mogelijk moeten worden toegekend. Ziet u daar mogelijkheden voor de blockchaintechnologie? Wordt die technologie ook gezien als een middel tegen het opgesloten houden van info binnen informatiesilo's en dus voor het uitdelen van informatie?

Hebt u binnen het departement kennis van internationale voorbeelden waaruit Vlaanderen kan leren? Dit is een beetje een conceptuele vraag maar ik denk dat het goed is om dat eens van dichtbij te bekijken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Diependaele, dit is een zeer specifieke technologievraag. Ik weet dat u dezelfde vraag om uitleg ook in andere commissies hebt gesteld, maar zoals u zelf zei, is Onderwijs de commissie der commissies en dus is blockchain ons ook niet vreemd.

Binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zijn al de eerste stappen gezet om de mogelijkheden van blockchaintechnologie verder te verkennen en concreet in kaart te brengen. U doet eigenlijk een stukje voorafname op mijn beleidsbrief, maar dat is u gegund, er zijn nog collega's die dat vandaag al hebben gedaan.

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) zal samen met de centrale Vlaamse diensten binnen het Facilitair Bedrijf, de Franse Gemeenschap en de Federatie Wallonië-Brussel een 'proof of concept' of POC-project opzetten rond studentenmobiliteit in het hoger onderwijs. We gaan door het gebruik van een 'smart contract' de nodige diplomagegevens uitwisselen tussen instellingen van het hoger onderwijs om op die manier de administratieve last verbonden aan de studentenmobiliteit te verlagen. In een volgende stap moet dit project een Europese dimensie krijgen met inbegrip van Nederland, European University Foundation, Luxemburg en eventueel Frankrijk.

Dit project staat echter nog in de startblokken en verdient eerst verdere uitwerking, maar er zijn wel al een aantal verkennende gesprekken gevoerd binnen de onderwijsadministratie. Ook het gemeenschapsonderwijs (GO!) is bezig met het uitwerken van een POC-project rond blockchaintechnologie. Er loopt ook een gezamenlijk project tussen VDAB en het GO! waarbij competenties aan identiteiten van individuen op de blockchain worden gekoppeld en door het individu vervolgens al dan niet ontsloten kunnen worden. Er lopen dus drie projecten waar Onderwijs bij betrokken is. Zeker dat eerste in verband met studentemobiliteit interesseert me in hoge mate omdat we op die manier knelpunten kunnen oplossen die al heel lang bestaan.

Blockchain biedt op termijn verschillende opportuniteiten voor de overheid en ook voor het onderwijsveld, onder andere op het vlak van efficiënt databeheer. We willen echter stap voor stap gaan en via een eerste POC-project de concrete mogelijkheden verkennen om nadien een gedragen realistische visie te kunnen ontwikkelen.

We zitten nog heel vroeg in het proces, namelijk de verkenning- en onderzoeks-fase. Het is dus nog te vroeg om te zeggen dat blockchain 'eureka' is. Dat kan ik nog niet. Maar zeker in een volgende fase zou dit iets kunnen betekenen voor onze studietoelagen. Samen met minister Vandeuren stoppen we onze studietoelagen voor het grootste deel in de kinderbijslag om die dan automatisch toe te kennen. Men zou daar in de toekomst iets mee kunnen doen.

Op dit ogenblik werken we binnen onze administratie vooral aan de automatisering van de toekenning van de school- en studietoelagen maar wij werken met authentieke bronnen, dus nog niet met blockchaintechnologie. Blockchain is iets helemaal anders.

Dan is er de vraag wat de rol moet zijn van de intermediaire partners en diensten, zoals de maximale gegevensdeling tussen administraties (MAGDA). Het MAGDA-platform zorgt ervoor dat gegevens uit authentieke bronnen en databanken op een veilige manier kunnen worden opgehaald. Zeker bij Onderwijs is het zeer belangrijk dat de gegevensophaling veilig kan gebeuren.

Er zijn heel wat Vlaamse en federale databanken die via MAGDA worden ontsloten en die unieke persoons-, ondernemings- en kadastragegevens aanbieden. Alle administratieve toepassingen maken daar handig gebruik van zodat mensen niet telkens opnieuw gegevens moeten verstrekken. Wij halen alles uit de bron. Dat levert grote voordelen op het vlak van efficiëntie, correctheid en tevredenheid.

Blockchain zou een oplossing kunnen zijn voor problemen die zich vandaag voordoen met beschikbaarheid en kwaliteit van bepaalde gegevens. Een belangrijke hindernis vandaag is wel dat het data-element dat via blockchain verdeeld zou moeten worden, bijvoorbeeld de data over het inkomen van iemand, vandaag nog niet gedistribueerd kan worden door middel van een blockchain. Eerst zouden alle partners die vandaag over authentieke data beschikken, die allemaal moeten distribueren via blockchain, naar burgers en de andere bestuursniveaus. Daarbij moet ook bekeken worden of het wetgevend kader op de verschillende niveaus dit toelaat.

Als ik iets in mijn intussen tienjarig ministerschap probeer te doen, dan is het om relevante data zo breed mogelijk open te maken. Ik vind het verschrikkelijk wanneer mensen data meermaals ter beschikking moeten stellen. Ik heb dat ook gedaan toen ik minister van Mobiliteit en Openbare Werken was. Ik ging na hoe we alle data konden samenbrengen en ik was groot voorstander om verkeers- en mobiliteitsgerelateerde data zo ruim mogelijk publiek te maken zodat iedereen die kan gebruiken. Wat dat betreft, zijn we ook in Onderwijs echt wel pioniers. Mensen die vaak in deze commissie aanwezig zijn, weten dat het mijn missie is om bijvoorbeeld alle data die er zijn voor het lager onderwijs, ook ter beschikking te stellen van het secundair onderwijs. We moeten de resultaten die scholen moeten bezorgen, ook teruggeven aan de scholen op een bewerkte wijze. Ik denk dan aan die studieresultaten van wie in het secundair onderwijs afstudeert en naar het hoger onderwijs gaat. De scholen krijgen de studiesuccessen nu automatisch. Wij zijn heel sterk bezig om zoveel mogelijk terug te geven aan scholen. Vandaar dat het voor mij echt wel van belang is dat we die blockchain-technologie ook gaan bekijken. Maar wanneer we op die trein springen, moeten we maken dat heel veel andere partners dat ook doen.

Ik heb al een internationaal voorbeeld genoemd waar we zelf aan meewerken. We weten dat een aantal instanties al aan de slag zijn gegaan met blockchain. Zo maakt

Learning Machine, met hoofdvestiging in Cambridge, gebruik van blockchaintechnologie voor het uitwisselen van officiële records. Hiervoor maken ze gebruik van de open standaard Blockcerts, die samen met het MIT Media Lab ontwikkeld werd.

In Frankrijk zette de Leonardo da Vinci Engineering School de eerste stappen met blockchain. Er is nog een andere onderzoeksgroep met heel wat blockchainervaring in het Verenigd Koninkrijk, namelijk het Knowledge Media Institute at The Open University. De relevante linken kunt u vinden op <http://blockchain.open.ac.uk>.

Wellicht zijn er nog andere instanties, maar dat zijn de vier die wij bij onze administratie kennen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord.

Een opmerking vooraf: de Fédération Wallonie-Bruxelles, dat bestaat natuurlijk niet. De Grondwet is belangrijk voor die partij, horen we de laatste dagen, dus ook in dezen. Het is de derde of de vierde keer dat ik die vraag stel, en het is blijkbaar bij Onderwijs dat men al het verst staat in het onderzoek en het besnuffelen van die technologie. Daar kan ik alleen maar blij om zijn. Ook de internationale link zit erin verwerkt. Dat is alleen maar een goede zaak.

Het blijft natuurlijk aftasten. Het is inderdaad een technologie die in zijn kinderschoenen staat, die nog verder ontwikkeld moet worden, dus alle begrip daarvoor. Het is ook geen goede zaak dat men daar plots al zijn eieren in die mand gaat leggen. Vroeg of laat komt de remmende voorsprong opduiken. Dat is ook een gevaar. In die zin blijft het aftasten.

U sprak over de intermediaire partners. Dat is een vraag die veel ruimer gaat. Bij de volledige vierde industriële revolutie gaat men inderdaad merken dat men voor heel wat uitdagingen komt te staan. Zaken die we vandaag kennen, zullen veranderen in de toekomst. We hebben dat debat ook gevoerd met minister Vandeuren. De kinderbijslag wordt nu nog uitgekeerd door de zorgkassen en zo. Men zal de intermediaire kassen daartussenuit kunnen halen. Men zal ze op zijn minst een andere rol kunnen geven: een meer begeleidende rol in het geval van problemen. Door die technologie zullen ze niet helemaal maar gedeeltelijk overbodig worden. Dat zal ook zo zijn bij het kadaster, het registratiebureau en al die zaken.

Ik ben het helemaal met u eens met betrekking tot uw ambitie voor het delen van data. Dat is heel belangrijk. Men zit daar altijd een beetje met een moeilijkheid, maar daar is een technologisch antwoord op, en dat is natuurlijk die data ontsluiten aan zo veel mogelijk mensen. Maar de data moeten ook worden beschermd en mogen niet toegankelijk zijn voor mensen die geen toegang zouden mogen hebben. Dat is altijd een moeilijk evenwicht. Het antwoord is technologisch ondervangen. De uitdaging is om de burgers zelf mee te krijgen. Ze moeten zelf zo veel mogelijk heer en meester worden van hun data of de data die de overheid over hen heeft. Ik denk dat daar een zekere mentaliteitswijziging nodig zal zijn bij de mensen.

In elk geval bedankt. Onderwijs staat het verst in de ontwikkeling en het besnuffelen van die technologie.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Diependaele, uw repliek is bijzonder positief. Uiteraard, de federatie Wallonie-Bruxelles ... Ik weet dat, maar u moest toch iets hebben om commentaar op te leveren? U was zo positief in uw repliek dat ik dacht: ik zal hem de uitgelezen kans geven om toch een opmerking te maken.

Mochten we erin slagen om dit project over de regionale grenzen te realiseren, dan is dat wel een stap voorwaarts. Het delen – rond studentenmobiliteit – van

gegevens is een hot issue, zeker in Brussel. Daarom is het voor mij wel relevant om dit samen met Wallonië en Brussel te doen.

Zelfs in het leerplichtonderwijs is het zo. We gaan het er deze namiddag nog over hebben. Ouders willen hun kinderen aanmelden, maar ze vinden geen plaats in het Nederlandstalig onderwijs en wij vinden ze niet meer terug in de databanken bij ons, maar we kunnen niet aan de databanken bij onze Franstalige vrienden. Het zou wel goed zijn, mochten zij meestappen in een dergelijk project. De gegevensuitwisseling is verbeterd, maar mocht dat geautomatiseerd gebeuren, dan zou dat een grote sprong voorwaarts zijn, zeker in de regio rond Brussel.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik ben het daar volledig mee eens. Wij zijn ook voor die samenwerking, ook internationaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.